zoeklicht

onafhankelijk vrijzinnig tijdschrift
juli - augustus 2023
tweemaandelijks tijdschrift jaargang 48 nr.4

Anzegem | Avelgem | Deerlijk | Harelbeke | Kortrijk | Kuurne | Lendelede | Menen | Spiere-Helkijn | Waregem | Wervik | Wevelgem | Zwevegem

Verlof!

Afgiftekantoor 8000 Brugge Mail - P303398 | Afzendadres: Mellestraat 294, 8501 Heule / Ver. uitgever: Marc Boone, Mellestraat 294, 8501 Heule

zoeklicht

onafhankelijk vrijzinnig tijdschrift
juli - augustus 2023
tweemaandelijks tijdschrift jaargang 48 nr.4

Anzegem | Avelgem | Deerlijk | Harelbeke | Kortrijk | Kuurne | Lendelede | Menen | Spiere-Helkijn | Waregem | Wervik | Wevelgem | Zwevegem

Colofon

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER - HOOFDREDACTEUR
Marc Boone
Mellestraat 294 - 8501 Heule
marcboonebp@gmail.com
0479 81 16 80

REDACTIERAAD
Bernard Decock, Dirk De Meester, Gaby Moreels, Filiep Vande Wiele, Lieven Vanhoutte, Julie Dumolein

HUISFOTOGRAFEN
Yvan Herreman, Filip d'Heedene

GASTREDACTEUREN
Lieve Goemaere, Ivan Herman

VORMGEVING
www.GrafiekGroep.be

ABONNEREN
Lid worden van een aangesloten vereniging/VC

KOPIJ
Reacties of artikels kunnen doorgestuurd worden naar de hoofdredacteur. De teksten moeten wel de naam en het adres van de inzender vermelden. Alle artikels vallen onder de uitsluitende verantwoordelijkheid van de auteur. Foto's en illustraties in afzonderlijke bestanden meesturen.

LIMIETDATUM VOOR KOPIJ
is de redactievergadering in Mozaïek
Overleiestraat 15A Kortrijk telkens op zaterdag om 10 uur
volgende vergaderingen op:
28 juli, 29 september

We houden bij Zoeklicht uw adresgegevens bij om u te kunnen op de hoogte te houden van wat reilt en zeilt in de vrijzinnige omgeving in Zuid-West-Vlaanderen. U krijgt Zoeklicht omdat u bij een van onze partners lid bent. Indien u ons te kennen geeft dat u Zoeklicht niet meer wenst te ontvangen, dan schrappen we u op eenvoudig verzoek uit de adressenlijst van Zoeklicht.

Met vrijzinnige groeten,
Redactie Zoeklicht

Inhoud

Redactioneel 3
Congé Payé 4
West-Vlaamse voorronde van de Vlaamse Debatwedstrijd . 6
Ik wil niet bang meer zijn. 8
Activiteitenkalender 12
'Ja, ik wil' met het huisvandeMens Kortrijk 14
Energie van de toekomst uit het verleden 16
Activiteiten uit de regio: HV Kortrijk 18
Lezers schrijven 19
De dag zonder gisteren 20
Gedicht: Big Bang 23
Activiteiten uit de regio: Plantjesweekend 23

Vrijzinnige Centra uit de buurt

VC Mozaïek
Overleiestraat 15a
8500 Kortrijk
056 37 16 15
www.vcmozaiek.be
info@vcmozaiek.be
Maandelijkse nieuwsbrief: schrijf in op de website

VC Poincaré
Stormestraat 131/18
8790 Waregem
056 44 74 97
www.vcpoincare.be
info@vcpoincare.be
(permanentie op woensdag, donderdag en vrijdag)

De Geus
Koning Leopold III-plein 71
8530 Harelbeke
www.vcdegeus.be
Zondag van 10u tot 13u
elke donderdag om 19u PingPong
Maandelijkse nieuwsbrief: schrijf in op de website

De Bezatse
Vaubanstraat 8b
8930 Menen
056 51 90 70
www.debezatse.be
vcdebezatse@gmail.com
Maandelijkse nieuwsbrief: schrijf in op de website

OVM-Avelgem
Achterhoek 17
8581 Waarmaarde
info@ovm-avelgem.be
www.ovm-avelgem.be

SAMPLE
FSC® C009115
de mens.nu is vrijzinnig humanistisch
Provincie West-Vlaanderen Door mensen gedreven

Redactioneel

Marc Boone

Hoezee, congé. En het weer wil mee, voorlopig toch.

De Reuzegommers zijn veroordeeld tot een werkstraf en daar heeft half België een mening over. Een jaar aan een stuk iedere zaterdag een sociale dienst verrichten, hetzij bij de groendienst, hetzij in een woonzorgcentrum. De meesten vinden het een kromme rechtspraak, omdat de straf veel te licht is voor het ontnemen van een leven. Het wekt ook wat onbegrip op bij de bevolking dat zij alleen met hun schachtennaam in de pers komen en dat hun echte namen niet worden vermeld. Scheiding der machten, de rechter heeft beslist. Het zij zo.

Bijna even erg als de misdaad zelf was de cynische commentaar van de advocaat van een van de beschuldigden als hem commentaar op het arrest werd gevraagd. “Iedereen kan nu verder met zijn leven”. Alsof Sanda Dia niet is gestorven, of erger nog, alsof het proces niet over hem ging, maar alléén over de beklaagden.

In dit nummer kan je verder genieten van verschillende bijdragen: iemand gaat trouwen, iemand wil niet bang meer zijn. We bekijken de geschiedenis van ons jaarlijks verlof en hebben het ook over kernenergie.

Voila, een boekske om mee te nemen op reis.

Prettig verlof en veel leesplezier.

Wil je maandelijks info via de nieuwsbrief van de vrijzinnige centra teken dan in op
-> www.debezatse.be
-> www.vcmozaiek.be
-> www.vcdegeus.be

Congé Payé

Begin de jaren '80. Ik was jong, student. Hij was oud, leraar. Hij begon de les met een verhaal. Niet echt zelf beleefd maar gehoord via overlevering; een familieverhaal. Zo een vertelling die telkens wordt herhaald op hoogdagen, verjaardagen waar ooms en tantes, neven en nichten samen zitten bij taart en koffie en nog een goed glas bier achteraf. De vertelling begint altijd met de woorden: "Weet je nog..."

Het was het jaar 1936 en de weldadige lente ging over in een warme zomer en al met eens kwamen de geruchten in het dorp binnen. De mensen hadden het gerucht meegebracht uit hun fabriek: 6 dagen verlof; betaald verlof. Het was alsof die weldaad op hun hoofd kwam gevallen als een ongemak. Tot dan toe werd er 6 dagen per week gewerkt en op zondag verplichte rust, met een verplichte mis, die slechts door een scheve atheïst werd verzaakt. De strebers gingen naar de zondagse les om te leren schrijven of om boeken te lezen. De vrije dag met de plaatselijke kermis of de processie bestond wel maar werd niet betaald. Vanaf nu kreeg al wie werkte een volledige week betaald en moest zich niet op het werk melden. Dit deed ongewoon aan, alsof men niet wist hoe men die tijd zou moeten verdoen. De buurtbewoners gingen, zoals het de gewoonte was op zomeravonden buiten zitten kletsen en er werd al eens een lied gezongen en een accordeon boven gehaald. De gesprekken gingen nu over de congé payé. Wat te doen? Grote kuis, het varkenskot uitmesten, het dak van het schuurtje herleggen… Vele voorstellen en ambities werden geuit en besproken tot een van de vooraanstaande buurtbewoners zijn pijp uit zijn mond haalde en de gevleugelde woorden sprak: "Gebuurs, het is congé, waarom profiteren we er niet van en gaan we niet samen op verlof". En zo geschiedde. Al wie dit wilde kon mee met de fiets naar de zee. Een dag door, slapen op het strand en dan terug. De voorbereidingen werden in gang gezet, banden opgepompt, materiaal verzameld om pech te voorkomen en in de julimaan vertrok men met een hele bende fietsers, om de zee te zien. Een evenement dat nooit meer werd vergeten en nog voor veel aangedikte verhalen achteraf zorgde.

Voor vele gewone mensen was het inderdaad zo dat het "betaald verlof" hen overviel alsof dit een geschenk was dat uit de hemel kwam gevallen of toch iets waarvoor men de patroons

dankbaar mocht voor zijn, maar uit het verhaal van mijn leraar bleek duidelijk dat het de congé payé een openbaring en een verrassing was. Ook een bron van welkome vreugde na de perikelen van 14-18, voor wie oud genoeg was om dit meegemaakt te hebben en de financiële crisis en de daarbij horende besparingsmaatregelen voor de jongere koppels die een gezin wilden stichten. Nochtans ging er een hele sociale geschiedenis aan vooraf.

Op 11 november 1918 lag België bezaaid met ruïnes: 100.000 woningen waren compleet vernield. Een speciale overheidsinstantie, met de welluidende naam Dienst der Verwoeste Gewesten, kon aan de slag. Na internationale discussie over herstelbetalingen duurt het een aantal jaren voor dat de economie herpakt. De maatregelen tot wederopbouw waren niet altijd vriendelijk ten aanzien van de werkenden en de sociale strijd ging vooral over verhoging van loon en verlaging van de arbeidsduur. De strijd om de jaarlijkse vakantie was aanvankelijk bijkomstig. Dat die bekommernis ook niet prioritair was bij de arbeiders, blijkt onder meer uit het feit dat de Syndicale Kommissie (de voorloper van het ABVV) een in 1930 opgezette petitie voor het arbeidersverlof moest staken omdat ze niet aan het vooropgestelde miljoen handtekeningen kwam.

Vanaf 1927 wint de Belgische economie aan kracht. De industrie draait op volle toeren dankzij nieuwe investeringen. De productie stijgt en de export neemt fors toe. Aan de wereldwijde economische groei lijkt geen einde te komen. In New York stijgen de koersen van de beurs naar uitzonderlijke hoogtes. Aan dit sprookje komt abrupt een einde in oktober 1929, wanneer de beurs als een kaartenhuisje instort en vanaf 1931 krijgt ook België het zwaar te verduren.

De crisis zorgt voor algemene sociale onrust in Europa en stakingen en opstanden breken uit. Op 02 juni 1936 breekt in de Antwerpse haven een wilde staking uit die binnen de veertien dagen uitbreidt tot een algemene staking. Aanleiding was het opgedrongen herstelbeleid door de regering. Het eisenprogramma van de staking bevatte naast verhoging van de lonen, de veralgemening van de 40 urenweek ook het invoeren van een jaarlijkse vakantie. De Belgische werkliedenpartij (BWP) omarmde de syndicale eisen en drukte die door in de regering Van Zeeland 2. Na korte onderhandelingen werden de arbeiderseisen doorverwezen naar een nieuw opgerichte nationale arbeidsraad waar vakbonden en patroons onderling akkoorden konden onderhandelen. Verwonderlijk was er weinig patronaal verzet tegen de invoering van de jaarlijkse vakantie. Op 23 juni 1936 was de congé payé een feit. Een weldaad die slechts stapvoets omgezet werd tot een echt genieten van een “welverdiend verlof”. Enquêtes uit die tijd tonen aan dat jongeren hun vakantie vooral besteedden aan uitstapjes, terwijl ouderen eerder huiselijke klussen verrichten. Pas na WO2 met de invoering van het dubbel vakantiegeld in 1947 kwam meer financiële ruimte vrij en werd het sociaal toerisme geactiveerd. In 1948, in de naweeën van het einde van de tweede wereldoorlog wordt de “Universele verklaring van de rechten van de mens” opgesteld en in artikel 24 gaat als volgt: iedereen heeft recht op rust en op eigen vrije tijd, met inbegrip van een redelijke beperking van de arbeidstijd en periodieke vakanties met behoud van loon. Een rijkskas voor jaarlijkse vakantie werd opgericht. Het sociaal toerisme neemt een steile toevlucht. Zo wordt reeds in 1949 “De Barkentijn” aangekocht door Kindervreugde Menen om er vakanties voor arbeiderskinderen te organiseren.

Door aanhoudende sociale strijd wordt het aantal vakantiedagen stelselmatig verhoogd. In 1975 wordt het algemeen recht op 4 weken vakantie wettelijk vastgelegd.

* * *

De West-Vlaamse voorronde van de Vlaamse Debatwedstrijd

Debatteren, debatteren,
wie zijn best doet zal het leren,
debatteren en studeren en proberen.

Mijn excuses om deze oorwurm van Samson en Gert, zij het met een licht gewijzigde tekst, in je hoofd te steken, maar dat komt er nu eenmaal van als je een voorronde van de debatwedstrijd bijwoont.

Voor wie dit initiatief van HUJO niet kent: de Vlaamse Debatwedstrijd wil jongeren belangrijke skills aanleren die essentieel zijn om ten volle te kunnen deelnemen aan onze samenleving als kritische en zelfverzekerde burger. Jongeren leren, door te debatteren, onder andere kritisch denken en onderzoeken, argumenteren en redeneren, een mening vormen en verdedigen, luisteren, speechen, spreken voor publiek en samenwerken. 'Strijd mee voor een bullshitloze wereld' met andere woorden.

In alle Vlaamse provincies zijn er voorrondes, en de West-Vlaamse vond plaats op 3 mei in het Vrijzinnig Centrum Mozaïek in Kortrijk. Zeven teams van twee tot drie leerlingen daagden op, en kregen minstens twee stellingen op hun bord, waarvan ze er één hadden kunnen voorbereiden op voorhand, en eentje waarover ze ongeveer tien minuten konden nadenken vooraleer eraan te beginnen. Een van de voorbereide stellingen ging over de (al dan niet) noodzaak aan een Europees leger. Om maar te zeggen dat het niet gaat over wie je de beste zangeres van de K3'tjes vindt, bijvoorbeeld, om nog maar even in de Studio 100 wereld te blijven hangen.

En wat de deelnemers sowieso niet weten op voorhand, is of ze pro of contra een stelling moeten debatteren. Het kan dus goed zijn dat je als overtuigde vleeseter dient te bepleiten waarom iedereen beter zou overschakelen op een vegan dieet, of dat je als klimaatactivist er geen graten in ziet dat iemand voor korte afstanden het vliegtuig neemt. Want het gaat niet zozeer om het standpunt dat je inneemt, als wel om de manier waarop je het debat aanpakt en hoe sterk je je punt verdedigt. Niet alleen inhoudelijk trouwens, maar ook qua vorm: kijk je je opponenten aan? Spreek je helder? Gebruik je lichaamstaal? Debatteer je voornaam en correct? Hoe reageer je op de argumenten van de tegenpartij?

Best een hele klus vind ik dat, helemaal niet simpel, en dat valt ook te bemerken

bij de deelnemers. Bij het begin van elk debat staan alle zenuwen hooggespannen, en zeker in de allereerste ronde geraken de deelnemers soms amper uit hun woorden. Om niet te zeggen: een complete black-out voor die ene kerel. Maar het mooie op dat moment: de respectvolle reactie van iedereen, niemand die begint te lachen, iedereen gunt hem gewoon de tijd om de draad terug op te pikken. Want de debatwedstrijd is ook niet zomaar in het wilde weg allerhande theorieën in het rond strooien en er wat op los praten. Neen, er zijn een aantal regels te volgen, binnen een op voorhand afgesproken tijdsspanne.

In eerste instantie krijgt elk team de kans om hun stelling te definiëren en drie argumenten te poneren. Daarna begint het eigenlijke debat: het ene team probeert de argumenten van het andere team te ontkrachten. Je moet dus zowel je eigen theorie staande houden als die van de tegenstanders onderuit halen, en dit op een heldere, goed te volgen manier met een correcte taal. Tot slot volgen de einddebatten: elk team dient nu zijn kans te grijpen om de jury te overtuigen dat zij de beste argumenten hebben en dat hun stelling de enige juiste is.

Na het debat volgt het juryberaad, en wordt er feedback gegeven die al meteen in de volgende ronde kan worden toegepast. Na een aantal debatten worden de punten samengeteld, en gaan de twee teams met de hoogste score het finaledebat aan. Over kernenergie maar liefst, en dat zomaar uit de losse pols. Mijn petje af, ik zou het niet kunnen.

De debatwedstrijd: wat een fijne namiddag! Er is altijd publiek welkom trouwens, dus wie zelf graag eens zo'n voorronde wil bijwonen, is volgend jaar zeker welkom. Zelf vond ik het als toeschouwer plezant zowel tijdens de debatten, als tussenin. Om eventjes wat woorden te wisselen met een deelnemer wiens dag sowieso goed was, omdat ze net te horen kreeg dat ze volgend jaar mee mag naar Ghana met het Atheneum van Ieper. En dat meneer Vandendriessche, alias Thomas van De Mol, ook meegaat, en dat dat wel een machtige leerkracht is. Of een bijna 18-jarige die vol goesting vertelt over hoe ze weldra aan haar rijbewijs gaat beginnen. Of die

zenuwachtige jongen die me zei dat hij zeker wist dat hij in het volgende debat nog sterker zou presteren. (En die me vroeg 'Mevrouw, mag ik nog even naar het toilet?')

En wat ik ook zo mooi vond om te zien, was de interactie tussen de leerkrachten zedenleer en hun leerlingen. Ik kom toch echt uit een andere tijd, denk ik, want wat heb ik grote ogen getrokken: leerkrachten die je aanmoedigen, een hart onder de riem steken, je op een drankje trakteren, maar ook wijzen op verbeterpunten, en feedback en tips geven zodat je in de volgende ronde nog een tandje kan bijsteken: heuse coachingsessies in de pauzes! Leerkrachten die heel aanspreekbaar blijken te zijn, en met wie de leerlingen echt een vertrouwensrelatie hebben. Leerkrachten die op hun vrije woensdagnamiddag ook hun gras hadden kunnen afrijden, of boodschappen kunnen doen, maar die ervoor kozen om hun leerlingen bij te staan. Chapeau! Proficiat aan alle deelnemers en veel succes aan de finalisten in De Grote Finale.

* * *

Ik wil niet bang meer zijn

Ze zeggen dat we in een wereld vol gevaar leven. Ze zeggen dat we onze cultuur, onze natuur, ons lichaam en onze geest, onze financiële positie en ons gezin moeten verdedigen. Ze zijn anoniem. Ze spreken in de media, ze zitten in onze harten en geesten. Wat gebeurt er als we zo praten? Opeens lijkt het alsof we in een nooit eindigende oorlog met talloze vijanden betrokken zijn. Er is geen dag zonder waarschuwingen in de krant of op het televisienieuws.

Ik denk - nog beter: ik weet het. Ik ben een zeer gelukkig man. Ik zag het levenslicht op één van de rijkste en veiligste plaatsen ter wereld, België, Europa. Zonder pech zal ik langer leven dan al mijn voorouders. Ik geniet van meerdere vrije dagen per jaar en word zelfs betaald op die dagen. Ik kan - als ik wil - meerdere auto's kopen in mijn leven, zonder geld te hoeven lenen. Ik leef in een wereld waar de wetenschap snel vooruitgaat. Meer lelijke ziektes dan ooit kunnen worden genezen. Ik kan zelfs de dokter bezoeken zonder te betalen: hij zal zeker voor me zorgen. Als mijn grootvader zou opstaan uit de doden, zou hij versteld staan van het luxueuze leven dat ik leef, zelfs al behoor ik tot de befaamde 'middenklasse' en maak ik geen deel uit van de plaatselijke 'topklasse'. Ik kan elke dag vlees kopen. Ik kan zelfs bonen uit Tanzania kopen voor bij het vlees, er een Argentijnse wijn bij drinken en een kiwi als toetje nemen. Ik weet zeker dat mijn opa in zijn hele leven nooit een kiwi heeft gezien. Vergeleken met enkele decennia geleden is onze levensstandaard exponentieel gestegen. Vergeleken met de rest van de wereld baden wij in luxe. We zouden ontspannen en gelukkig moeten zijn. En toch lijken we banger dan ooit. Het begint al in de ochtend. Zodra we wakker zijn beginnen we ons zorgen te maken. Gaat het regenen, zit de trein weer vol met mensen, is er weer een crisis op het werk... Als ik om me heen kijk, naar het nieuws kijk, mensen hoor, lijkt het altijd te gaan over wat er fout gaat. Nooit over wat er goed gaat. Wat is er verdomme aan de hand?

Immigratie

Niet zo lang geleden luisterde ik naar fragmenten van een toespraak op een populaire nationalistische bijeenkomst. Ik hoorde een man, duidelijk met woede in zijn stem, eisen om de 'grenzen' te sluiten. Hij vertelde zijn publiek dat 'we' onze waarden, cultuur en taal moeten beschermen, zonder deze uit te leggen of te definiëren. Onze ministers van Immigratie bleven maar herhalen dat ze

geen enkele van de vluchtelingen die op de Middellandse Zee ronddwalen zouden en zullen opnemen. Het leek er zelfs even op dat de Italiaanse regering uit de Europese Unie dreigde te stappen als deze immigranten niet over de lidstaten werden verspreid. Enkele zomers geleden, toen ik genoot van een heerlijke barbecue en wat politiek geklets met de buren, barstte een vriendelijke oude dame plotseling uit dat ons land "overspoeld" werd door immigranten. Bij alle drie de gelegenheden voelde ik angst.

Het aantal vluchtelingen in de Europese Unie bedroeg in 2021 zes tiende van een procent op de totale bevolking. In absolute cijfers gaat het weliswaar om een indrukwekkend aantal: 2.858.922 van hen zochten soelaas in Europa. In 2022 verdubbelde dit cijfer tot zo'n vijf miljoen en ongeveer 1,2%. Daarbij echter vier miljoen Oekraïners, op de vlucht voor de zoveelste verschrikking die oorlog is. Elke dag komen vluchtelingen en immigranten in Europa aan. Het verschil tussen beiden is dat de laatsten zich definitief in hun nieuwe land willen vestigen, terwijl de eersten enkel een tijdelijke woonst beogen. In realiteit is het verschil vaak minder duidelijk. Achter elk begrip en achter elk cijfer schuilt een mens van vlees en bloed, wiens toekomst nooit vastligt. Zonder migratie zou de Europese bevolking in 2019 met een half miljoen zijn gekrompen. Het overlijdenscijfer ligt namelijk al jaren hoger dan het geboortecijfer. Luxemburg is de enige lidstaat van de Europese Unie waar het migratiesaldo boven de tien per duizend ligt. Dat betekent dat er zich jaarlijks per duizend inwoners tien mensen meer in het land vestigen dat er vertrekken. In de rest van Europa ligt dit cijfer beduidend lager; in enkele Oost-Europese lidstaten is het negatief. Er vertrekken elk jaar ook veel inwoners naar landen buiten de Europese Unie: in 2021 alleen al zo'n één miljoen.

België zit al jaren in de voorste helft van het Europese peloton – en soms eens in de kopgroep – wat betreft het aantal asielaanvragen. In 2021 vroegen per 100.000 inwoners 169 mensen asiel aan. Per 100 inwoners gaat dat om het indrukwekkende getal van 0,17. In eerste aanleg wordt zo'n 40% daarvan goedgekeurd. Met de beroepsprocedures erbij komt het er ongeveer op neer dat iets meer dan de helft van de asielzoekers wordt toegelaten, wat het bovenliggende aantal dus in principe nog halveert. Weliswaar verdwijnen hierna velen van de radar en krijgen ze vanaf nu het monsterlijke etiket 'illegaal' opgekleefd. Het komt erop neer dat ze in de cijferboeken worden geschrapt: sommigen blijven in het land, anderen gaan elders heen. Meer dan schattingen over hun aantal is er niet. Sommigen zullen zeggen: 1,5 miljoen nieuwkomers per jaar maakt 15 miljoen in tien jaar (ik ga er hier even van uit dat de Oekraïners snel kunnen terugkeren om hun verwoeste land herop te bouwen). In het geval dat de bevolking van de Europese Unie verder niet of amper groeit gaat het om zo'n 3,5% van de totale bevolking. Dat zijn drie vluchtelingen op elke honderd mensen. Syrië, Irak en Afghanistan, tot voor kort de belangrijkste oorsprongslanden, tellen samen ongeveer 84 miljoen inwoners. Dit betekent dat een vijfde van hun totale bevolking naar Europa zou moeten vluchten. Zelfs ten tijde van de Grote Hongersnood in het midden van de 19e eeuw, vluchtten niet zoveel Europeanen naar Noord-Amerika: en velen kwamen terug. Want dat is wat vluchtelingen doen: velen keren terug naar hun thuisland als de vrede is hersteld en de welvaart weer toeneemt. We verwachtten dat de Oekraïners dit zullen doen, waarom zou het voor Syriërs, Irakezen en Afghanen anders zijn?

Een decennium geleden hadden we nog geen minister van Immigratie. Zelfs toen we - kort na het einde van de Grote Oorlog - veel arbeidsmigranten nodig hadden, Italianen voor de mijnbouw en goedkope Noord-Afrikaanse arbeidskrachten voor onze bloeiende textielfabrieken, hadden we geen minister van Immigratie. Plotseling werd het een belangrijke kwestie, waarvoor we een minister en een administratie nodig hadden. Je zou makkelijk kunnen veronderstellen dat die ervoor moet zorgen opvang ten begeleiding soepeler te laten verlopen. Maar waarom zegt de minister altijd - of in sommige gevallen: schreeuwt hij - dat het zijn taak is om immigranten eruit te krijgen? Dus, we hebben een administratie nodig om zichzelf nutteloos te maken? Waarom hebben we dan in de eerste plaats een administratie? Waarom roepen nationalisten dan dat we onze waarden en cultuur moeten beschermen? Iedereen weet dat we in een globale wereld leven. De meesten van ons gaan graag één, twee of drie keer per jaar naar het buitenland. We zijn graag in Elat, Hurghada of Papsos. Voor velen is Marrakech of Sfax een bekende plaats. Waarom zijn we dan plotseling bang om de mensen die we daar ontmoet hebben, te ontmoeten waar we thuis zijn? Waarom zijn we bang voor de zogenaamde cultuur die we graag bezoeken? Bovendien, wat is cultuur en wat zijn onze waarden? Zijn die van onze buren dezelfde als die van ons? Is het de taal? Is het religie? Is het huidskleur? Is het onze seksuele geaardheid? Is het de manier waarop we ons verplaatsen? Is het het aantal kinderen dat we hebben? Ik weet het niet. Ik ben ervan overtuigd dat respect de hele samenleving ten goede zou komen. En ik kan alleen maar opmerken dat van sommige mensen die mij of mijn mening niet lijken te respecteren, gekleurd waren en Nederlands spraken met een buitenlands accent en anderen blank waren en hetzelfde dialect spraken als ik. Sommigen waren collega's of zelfs vrienden, anderen waren mensen die ik nog nooit had ontmoet. Dus waarom moet ik bang zijn voor mensen die ik niet ken, voor mensen waarvan ik de mening niet ken, alleen omdat ze misschien een andere huidskleur, taal of religie hebben? Wie wil mij een manier van leven opdringen: die schreeuwende nationalisten, die schijnen te weten wat 'mijn' waarden en cultuur zijn, of die bebaarde bruinhuidige buurman, die mij altijd groet als ik zijn pad kruis? Vertel het me alsjeblieft.

Ik hou niet van de angst die mijn buurman mij wil opdringen, ik hou niet van de angst die onze minister mij wil opdringen, ik hou niet van de angst die die nationalistische spreker mij wil opdringen. Maar wat is er echt aan de hand?

Klimaatverandering.

Deze zomer was een bijzonder hete zomer. We hadden verschillende periodes met temperaturen boven de 30 °C. Op de Noordpool was het voorbije jaar op 2020 na het warmste ooit gemeten. Sommige eilanden in Polynesië worden al half overspoeld door de zee. In de twin-

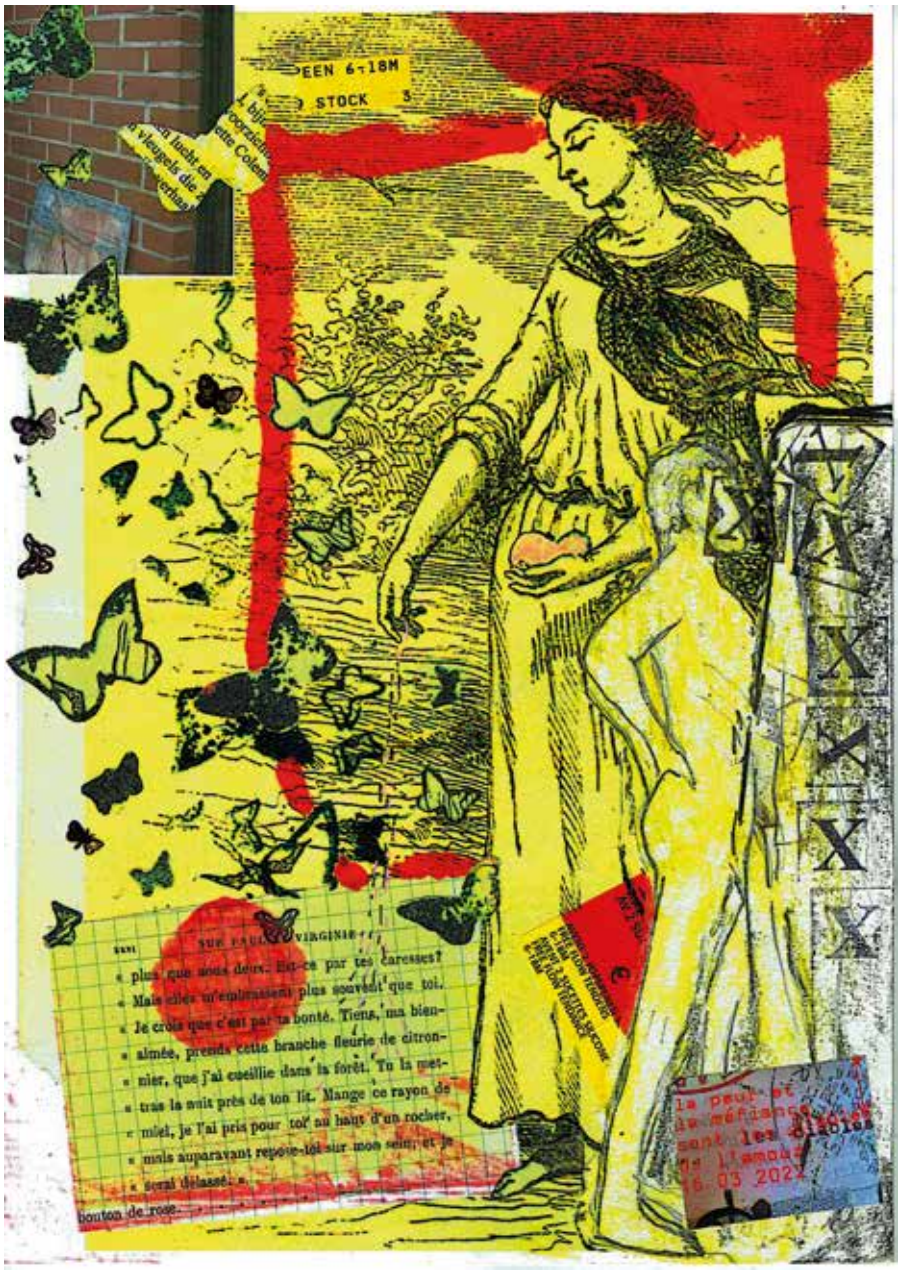

'La Peur' door José Van den Broucke

tigste eeuw steeg het wereldgemiddelde zeeniveau zo'n twee millimeter per jaar: de voorbije twee decennia bedroeg de gemiddelde stijging van het zeeniveau echter vier tot vijf millimeter per jaar. Dat lijkt weinig, maar sinds 1925 is het niveau van de Noordzee al met twintig centimeter gestegen. Voor (ei)landen waarvan de gemiddelde hoogte amper het zeeniveau overstijgt is dat dramatisch. De opwarming van de aarde, onder invloed van de uitstoot van broeikasgassen zoals koolstofdioxide, methaan en distikstofoxide, ontbossing en overbevolking, doet de temperatuur wereldwijd stijgen. IJskappen, die de warmte van de zon weerkaatsen, smelten en verdwijnen, wat de opwarming nog meer stimuleert. Politici debatteren over 'dit fenomeen', zelfs als er geen wetenschappelijke argumenten zijn om te weerleggen dat de opwarming van de aarde plaatsvindt.

Enkele decennia geleden was de zure regen het gesprek van de dag. Ook toen was er veel discussie, maar vrij snel kwamen internationale organisaties en regeringen overeen het gebruik van zwaveldioxide, stikstofoxide en ammoniak te beperken. Het werkte. Enkele jaren later, in 1989, werd het Protocol van Montreal betreffende stoffen die de ozonlaag afbreken ondertekend. Het beperkte of verbood het gebruik van halogeenkoolstoffen, koelmiddelen, oplosmiddelen, drijfgassen en schuimblusmiddelen allerhande (chloorfluorkoolstoffen of CFK's). Weg is de zure regen, weg is het gat in de ozonlaag. Beide problemen verschenen pas toen het feit geaccepteerd werd dat de aarde en al het leven erop werd bedreigd. Zodra het probleem was gedefinieerd, werd een oplossing ontworpen. Het duurde even, maar het werkte. Dus, waarom is het nodig om mensen bang te maken voor het gevaar dat de opwarming van de aarde veroorzaakt? Waarom wordt verteld dat landen zullen verdrinken, het klimaat zal veranderen, landbouw en voedseldistributie bedreigd zullen worden? En waarom lijkt het deze keer zo moeilijk om het probleem te definiëren en een wereldwijde oplossing uit te werken? Wat is er echt aan de hand?

Gezondheid

In Hawaï is het gebruik van zonnebescherming verboden: bij het baden in zee spoelen de chemicaliën weg en bedreigen ze het leven in zee. In België willen sommigen het gebruik van zonnebescherming verplichten omdat het aantal gevallen van huidkanker toeneemt. De ene week worden ouders gewaarschuwd om kinderen binnen te houden, omdat de niveaus van "fijn stof" te hoog zijn voor de gezondheid. De volgende week legt een universitair professor uit dat allergieën zich snel ontwikkelen omdat onze kinderen "te schoon" leven en in contact moeten komen met de natuur (en bacteriën) om een natuurlijke verdediging tegen ziektes en virussen op te bouwen. De ene dag eist de Anti-kanker Liga dat roken zoveel mogelijk wordt beperkt, en zelfs helemaal wordt verboden. De volgende dag wordt wetenschappelijk onderzoek gepubliceerd over het gebruik van alcohol: zelfs één alcoholische consumptie per dag kan ongezond zijn. De dag daarop wordt rood vlees afgeraden of verkondigd één of andere gezondheidsexpert dat we maar beter vitaminepreparaat zus of zo innemen. Weer een dag later klaagt een televisiediëtist over het gebruik van koemelk. Niemand vertelt dat de industriële koemelk die we in België hebben, bijna volledig verstoken is van natuurlijke voedingsstoffen (verplicht door Europese regelgeving). Op sociale media zoals Instagram tonen 45% van de afbeeldingen strakke lichamen van

fitness-jongens en -meisjes en nog eens 45% gezonde maaltijden en tips om te diëten. Vet, suiker, alcohol, tabak, melk, pasta, brood, vlees, het is allemaal 'ongezond'. Tot nu toe niets over het feit dat wat overblijft, groenten uit Afrika of het meeste fruit, vol zit met chemicaliën, om ze er blozend en 'gezond' uit te laten zien. Velen van ons zijn bang voor veroudering, terwijl veroudering bij het leven hoort. Maar het lijkt erop dat sommigen ons zelfs bang proberen te maken om te leven. Waarom? Wat is er aan de hand?

(Professionele) verwachtingen

Falen wordt niet geaccepteerd. Carrière maken is belangrijk. Iedereen wil succesvol zijn. Ik ook. Maar het lijkt erop dat mijn definitie van succes niet die van velen is. Verlies van status is een grote bedreiging voor veel mensen. Een paar decennia geleden hoorde niemand ooit van 'burnouts' of 'chronisch vermoeidheidssyndroom'.

Zelfs voor onze kinderen is 'succes' en 'erbij horen' belangrijk. Dit idee leidt tot de meest bizarre 'fenomenen'. Er wordt gezegd dat in België 5% van onze kinderen Ritalin ® of soortgelijke medicijnen gebruikt. Dit soort medicatie wordt gebruikt om gedrag veroorzaakt door de aandachtstekortstoornis (ADD) onder controle te houden. Dus, in bijna elke klas is er minstens één kind gediagnosticeerd met ADD. Op universiteiten gebruikt één op de vier studenten hetzelfde medicijn tijdens tentamenperiodes. Psycho-activa (d.w.z. medicijnen tegen psychische problemen) zijn veruit de populairste medicijnen: neuroleptica, antidepressiva, tranquillizers en slaapmiddelen. Allemaal medicijnen die ons helpen om erbij te horen. De maatschappij eist veel van ons. Of, we eisen veel van onszelf. Iedereen wil deel uitmaken van de maatschappij, of - op zijn minst - van een groep. Niemand wil buitengesloten worden. Dus proberen velen van ons te voldoen aan de verwachtingen die we denken dat de maatschappij (d.w.z. anderen) van ons heeft. Vele anderen verdwijnen in de anonimiteit en "haken af".

Angst verlamt initiatief. Het verblindt ons en dwingt ons onze eigen mening, onze eigen keuzes te laten vallen. Angst dwingt ons ons aan te sluiten bij de groep waarvan we denken dat die ons kan beschermen. Helaas zullen we ons zelden veilig voelen omdat angst het enige is dat ons bindt. In de jaren dertig deed angst voor 'de joden' en 'de roden' de massa's blind marcheren voor enkele slimme gekken die de taal spraken die zij wilden horen. Als je bang bent wil je bescherming. Je bent bereid er veel voor te betalen: je bent zelfs bereid je vrijheid op te geven. In tijden van angst accepteer je om je eigen individuele vrijheid, je rechten, je eigen mening op te geven. Maar ben je dan echt veilig?

Ik ben vaak bang. Ik ben bang voor de huidige politieke taal. Ik ben bang dat de aarde onder miljarden mensen bezwijkt. Ik ben bang dat wapens en oorlogen worden gebruikt om problemen op te lossen. Ik ben bang dat onze kinderen verblind door onze verwachtingen in angst opgroeien. Ik ben bang voor hen die bang zijn.

Laat dat net de motivatie zijn om niet meer bang te willen zijn. Ik zal niet bang zijn voor een tsunami van vluchtelingen. Ik zal hen helpen om zich in onze prachtige wereld, in onze mooie samenleving te integreren. Ik zal een goede gastheer zijn, ik zal laten zien dat er geen reden is om bang te zijn: wij niet van 'hen', en 'zij' niet van ons. Ik zal niet bang zijn dat het prachtige menselijke dier geen oplossing vindt voor alle schade die het de aarde berokkent. Ik zal al die idioten die denken dat angst de beste remedie is, mijn middelvinger tonen. Ze zullen niet winnen. Er is geen plaats voor angst. Ik zal leven. Ik zal elke dag verrast worden. Ik zal verrast zijn door de individualiteit van elke vrouw en man. Ik zal verrast zijn door hoe nieuw leven zich ontwikkelt. Ik zal verrast worden door de schoonheid van de schepping. Er is geen plaats voor angst in deze wereld. Niemand zal me bang maken. Niet meer.

* * *

Activiteitenkalender

ORGANISATIE	TIJDSTIP	ACTIVITEIT	PLAATS
	JULI		
HV KORTRIJK	VRIJDAG 07/07/2023 OM 13.30 U	Uitstap naar de heerlijkheid Vichte met bezoek aan de Brouwerij Vanderhaeghe en wandeling door Vichte	STATION VICHTE
	AUGUSTUS		
WVVC	ZATERDAG 19/08/2023	Jubileumeditie Trefdag West-Vlaamse Vrijzinnige Centra	
MOZAÏEK	WOENSDAG 23/08/2023 OM 19.00 U	Infoavond vrijwilligers rond Plantjesweekend Kom op tegen Kanker	MOZAÏEK
	SEPTEMBER		
HVDM KORTRIJK	MAANDAG 04/09/2023 OM 13.30 U	Haakcafé	MOZAÏEK
DE GEUS	ZATERDAG 09/09/2023 OM 13.30 U	Gezinsfietstocht over de vernieuwde Peter Benoit route	DE GEUS
MOZAÏEK	WE 15-17/09/2023	Plantjesweekend ten voordele van Kom op tegen Kanker	STAD KORTRIJK
MOZAÏEK	ZONDAG 24/09/2023 OM 19.00 U	Jazz op Zondag met Superior Dance Band	MOZAÏEK
HVDM KORTRIJK	MAANDAG 25/09/2023 OM 14.00 U	Infosessie: Wegwijs in beslissingen rond het levenseinde	MEDIALOUNGE BUDALYS
	OKTOBER		
ANTIPODE	VRIJDAG 06/10/2023 OM 20.00 U	Reiscafé “Buiten Tibet”, fotoreportage Thera Brugge	MOZAÏEK
HV KORTRIJK, MOZAÏEK	DINSDAG 10/10/2023 OM 14.30 U	‘Mensen & Wetenschap’: Marc Van Den Bossche spreekt over “de zin(nen) van het leven.	MOZAÏEK
STADSSCHOUWBURG KORTRIJK	WOENSDAG 18/10/2023 OM 20.15 U	Diner spectacle: “Faulty Towers”	MOZAÏEK
STADSSCHOUWBURG KORTRIJK	DONDERDAG 19/10/2023 OM 20.15 U	Diner spectacle: “Faulty Towers”	MOZAÏEK
MOZAÏEK	ZONDAG 29/10/2023 OM 19.00 U	Jazz op Zondag met Superior Dance Band	MOZAÏEK
	NOVEMBER		
ANTIPODE	VRIJDAG 03/11/2023 OM 20.00 U	Reiscafé	MOZAÏEK
HV KORTRIJK	ZONDAG 05/11/2023 OM 10.30 U	“En de 7e dag is er het woord”: ‘het rauwe en gesproken woord’ met Margot Demeulemeester.	MOZAÏEK
HVDM KORTRIJK	MAANDAG 06/11/2023 OM 13.30 U	Haakcafé	MOZAÏEK
DE GEUS	VRIJDAG 10/11/2023	Geuskeskwis	DE GEUS
VRIJZINNIG KORTRIJK	VRIJDAG 10/11/2023 OM 19.30 U	“Fading Memories”: Vernissage tentoonstelling Benny Degrove met JP Van Bendegem.	MOZAÏEK
VRIJZINNIG KORTRIJK	ZAT 11/11-ZON 19/11/2023 VAN 14.30U TOT 18.00 U	“Fading Memories”: tentoonstelling open	MOZAÏEK
VRIJZINNIG KORTRIJK, HVDM	DINSDAG 14/11/2023 OM 20.00 U	“Fading Memories”: ‘Schoonheid en Troost’, met Jessie De Caluwé en Hilde Van Laere	MOZAÏEK
HV KORTRIJK, MOZAÏEK	DINSDAG 14/11/2023 OM 14.30 U	‘Mensen & Wetenschap’: Tony Belpaeme spreekt over ‘Artificiële intellegentie.	MOZAÏEK
VRIJZINNIG KORTRIJK	VRIJDAG 17/11/2023 OM 20.00 U	“Fading Memories”: Finissage performance ‘ik zie je DOODgraag’ met Kurt Defrancq	MOZAÏEK

GROENINGE BIGBAND KORTRIJK	WE 25/11/2023	Optreden Groeninge BigBand Kortrijk	MOZAÏEK
HV KORTRIJK	WOENSDAG 29/11/2023 OM 19.30 U	Viering 50 jaar Humanistisch Verbond Kortrijk	MOZAÏEK
	DECEMBER		
HV KORTRIJK, MOZAÏEK	DINSDAG 12/12/2023 OM 14.30 U	'Mensen & Wetenschap': Reginald Deschepper spreekt over "De wetenschap van de verjonging"	MOZAÏEK
ANTIPODE	VRIJDAG 18/18/2023 OM 20.00 U	Antipode reiscafé: "Diverse wereldsteden"	MOZAÏEK
HV KORTRIJK	ZONDAG 17/12/2023 OM 11.00 U	"En de 7e dag is er het woord": Wouter Bulckaert komt spreken over Aretha Franklin, queen of Soul.	MOZAÏEK
MOZAÏEK	ZONDAG 21/01/2024 OM 19.00 U	Nieuwjaarsreceptie met LES SACS A SACS	MOZAÏEK

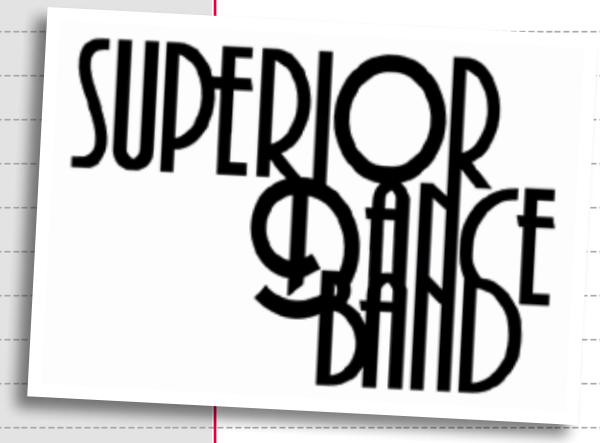

Wil je maandelijks info via de nieuwsbrief van de vrijzinnige centra teken dan in op
-> www.debezatse.be
-> www.vcmozaiek.be
-> www.vcdegeus.be

De Geus
Koning Leopold III-plein 71
8530 Harelbeke
info@vcdegeus.be
www.vcdegeus.be
Zondag van 10.00u tot 13.00u
elke donderdag om 19.00u PingPong

VC Mozaïek
Overleiestraat 15a
8500 Kortrijk
056 37 16 15
www.vcmozaiek.be
info@vcmozaiek.be

De Bezatse
Vaubanstraat 8b
8930 Menen
056 51 90 70
vcdebezatse@gmail.com
www.debezatse.be

VC Poincaré
Stormestraat 131/18
8790 Waregem
www.vcpoincare.be
info@vcpoincare.be
Zondag van 10.30u tot 13.30u Praatcafé
1ste en 3de vrijdag van de maand
jongerenpraatcafé

OVM-Avelgem
Achterhoek 17
8581 Waarmaarde
056/64.64.39
ovm.avelgem@scarlet.be
www.ovm-avelgem.be

‘Ja, ik wil’

met het huisvandeMens Kortrijk

Klaas en Julie

Trouwen. Voor sommigen is het iets waar ze al van dromen sinds ze kind waren. Voor anderen is het een begrip waar ze eerder sceptisch op reageren. Nog anderen veranderen van idee eens ze ‘de juiste’ persoon ontmoet hebben. Soms zijn koppels als tientallen jaren samen, voor ze de stap zetten. Anderen zetten de stap nooit, of zetten ze voor de tweede, derde… keer. Voor de ene is het voor het ‘papiertje’ belangrijk, voor de ander is het een groots romantisch ideaal. Maar één ding staat vast: liefde: dat willen we toch allemaal?

Ik schrijf deze tekst, terwijl ik erop toe zie dat de liefde van mijn leven de laatste taakjes die ik hem meegegeven heb, goed tot uitvoering brengt. Hij zegt me nu al eens, lachend: “Ik ben precies jouw werknemer!” Arme jongen, en we zijn nog niet eens getrouwd! Maar elk heeft zijn sterktes, en dat is zeker zo in een relatie. Ik kan goed plannen en bedenken wat er allemaal nodig is om onze huwelijksdag voor te bereiden. Hij kan goed duidelijk omschreven taken met deadlines uitvoeren (als ik er strikt op toe zie!). En dus zet ik de resterende ‘to do’s’ mooi in zijn agenda. Taak voor vandaag: de printklare pdf voor onze ‘bedankjes’ naar de drukker sturen.

Je hebt het goed gelezen: wij trouwen binnenkort! En ik behoor tot de categorie die al van kinds af aan, een idyllisch plaatje in haar hoofd heeft rond deze dag. Trouwen, dat bestaat uit drie moeilijke delen: ten eerste: de juiste persoon vinden. Ten tweede: deze persoon laten zien dat jij ook de juiste persoon bent. Ten derde: blijven kiezen voor elkaar, dag in, dag uit. Tot de dood ons scheidt (of verlost?!). De rest, is eigenlijk heel plezant en makkelijk. Je regelt van alles, zet je verloofde wat onder druk, vinkt ‘to do’s’ af en kijkt heel hard uit naar de dag zelf!

Ik leerde Klaas kennen vlak voor corona losbarstte. Al heel vroeg, wist ik dat ik met hem wou trouwen. Hij wist het na 2.5 jaar ook. En nu is het bijna zo ver: 14 juli 2023, wordt onze datum. Hij vroeg me op 7 juli 2022, in het prachtige Kenia.

We hadden er net onze eerste safaritocht op zitten. Klaas had zich voorgenomen: als ik een leeuw zie, dan vraag ik haar. En op onze eerste dag ter plekke, hadden we al een leeuw gezien. Zij het dan zeer in de verte en zeer schimmig. Maar toch: een leeuw is een leeuw! Na mijn eerste roes van geluk, schoot ik in een kramp van angst. Trouwen!? De rest van ons leven samen? Niemand anders meer? Hoewel ik hier zo lang naar had uitgekeken, besloop mij een verstikkend gevoel. Doemgedachten doken in mij op: 'Wat als hij plots verandert? Wat als hij me 'in zijn macht' probeert te houden en ik mezelf niet meer kan zijn? Zal ik nog kunnen zijn wie ik wil zijn?' Gelukkig stelde hij me gerust. Hij was de goede en eerlijke mens, zoals ik hem al 2.5 jaar kende. En dat zou niet veranderen. Het blijft ergens een sprong in het diepe natuurlijk, maar als je niet springt, leef je dan wel echt?

Trouwen, dat gaat om vertrouwen. In jezelf, in de ander, in je capaciteit om het te doen werken. In je capaciteit om samen plezier te blijven hebben. In het leven zelf, met alle ups en downs en alle lessen die we daaruit kunnen trekken. En ik geloof erin! Na mijn eerste roes en eerste bindingsangst, schoot ik in een organisatiekramp. Ik mailde onmiddellijk naar het huisvandeMens Kortrijk. Wij wilden een vrijzinnig humanistisch plechtigheid. Dat was voor ons het allerbelangrijkste deel van onze trouwdag!
Eenmaal terug thuis, werd ik opgebeld door Serge van het huisvandeMens Kortrijk. Hij peilde naar mijn overtuiging voor een vrijzinnig humanistische plechtigheid. Ik had het over de vrijzinnig humanistische normen en waarden, en dat wij daar achter stonden. We kregen een infofiche om in te vullen, en kregen een afspraak te pakken bij Katrien! Dit werd zeer concreet. Daar zaten we toen, vol verwachting en spanning, in de stoeltjes tegenover Katrien. Ze peilde ook nog eens naar onze vrijzinnig humanistische ingesteldheid. Maar daar was geen twijfel over. Klaas was trouwens al eens eerder getrouwd, en dit was ook met een vrijzinnig humanistische plechtigheid. Een collega van Katrien, had dat destijds in goede banen geleid. Maar nu ging het om ons twee. Niet meer om hen, dat is verleden tijd.

Katrien stelde ons vragen over onze relatie, hoe we elkaar leerden kennen, waarom we wilden trouwen, hoe het aanzoek verlopen was, waarom we voor elkaar kozen en hoe we ons leven samen zagen. Gevoelens en keuzes onder woorden brengen, is niet altijd zo simpel. Dat heb ik toen gemerkt. Persoonlijk kan ik beter schrijven, dan praten. Maar we probeerden toch om zeer open te zijn. Op de vraag 'waarom ik voor Klaas kies', kon ik op dat moment niet goed antwoorden. Niet omdat er daarvoor geen goeie redenen zijn, natuurlijk, die zijn er in overvloed! Wel omdat dat zeer intieme en diepe gevoelens zijn. Ik was bang dat sommige dingen hun waarde zouden verliezen, als ze uitgesproken zouden worden. En toch, zit de meerwaarde van zo'n ceremonie er net in, dat deze zeer persoonlijke gevoelens, keuzes, verwachtingen, verlangens en dromen, beredeneerd, opgeschreven en uitgesproken worden.

En dat heb ik dus gedaan. Ik zette op papier waarom ik voor Klaas koos. En ik zette mijn geloften op papier. Ik stuurde ze naar Katrien. En nee, ik lees ze niet meer. De dag van onze trouw, zal ik mijn geloften luidop voorlezen. Mijn intieme gedachten en gevoelens. Voor al die mensen… Maar dat is dan ook wat een gelofte betekent: je laat je geliefden zien dat je voor iemand kiest. Je laat hen getuige zijn hiervan. En je hoopt dat zij mee met jou dit belangrijke engagement steunen. 'It takes a village to raise a child'. Maar een huwelijk kan ook best gedijen als je omgeving je hierin wil steunen. Ook daar geloof ik in.

Weet je wat alles nog mooier maakt? Dankzij de keuze om met Klaas te trouwen, en hierbij het huisvandeMens Kortrijk te betrekken, ben ik ook verliefd worden op een nieuwe job. Jazeker. De job van Vrijzinnig Humanistisch consulent, bij het huisvandeMens Kortrijk!! Ik zie mezelf nog zitten, tegenover Katrien. Met het idee: 'Maar wat een leuke job is dit! Dit zou ik ook wel willen doen. Je ziet mensen op hun gelukkigst, mag getuige zijn van hun diepste gevoelens en gedachten. En vervolgens mag jij daar samen met hen vorm aan geven en dit uitspreken op hun mooiste dag.'

Soms, heel soms, dan zit alles in het leven mee. Dan zijn er kansen voor het grijpen, alsof ze op je aan het wachten waren. Ik ontdekte een vacature voor deze job en mijn enthousiasme kon niet op. Kon ik hier kans op maken? Ik waagde de gok en schreef zeer gedreven mijn motivatie neer. En nu, 26 mei 2023, zit ik hier. Ik schreef al twee huwelijken. Deze avond ga ik kijken naar een huwelijk dat door collega Lieve uitgevoerd wordt. Ik ga leren van haar. Van haar tekst, van haar presentatie. En ik ga genieten. Van de liefde tussen deze mensen. Van de schoonheid van het woord. Van de moed om te springen. Van de mooie kanten van het leven. En daarna, zet ik thuis nog snel even mijn verloofde onder druk, want geef toe: dat hoort er toch ook bij?

* * *

Energie v/d toekomst uit het verleden

Pas op met ingenieurs, ze beginnen met een naaimachine en ze eindigen met een atoombom.
(Marcel Pagnol 1895-1974)

1-Een korte samenvatting van een vergeten lang verhaal.

Na de tweede wereldoorlog, die eindigde met het spectaculair atoomvuurwerk in Hiroshima en Nagasaki, waren de mensen het militair gedoe meer dan beu. Degene die de kampen en de oorlogswaanzin hadden overleefd konden hun verhaal doorvertellen aan hun kinderen en de rest van de wereld. Militarisme, fascisme en collaboratie werden met afschuw veroordeeld. Begin jaren zestig was het protest gericht tegen oorlog en de A-bom. Een culturele uitdrukking van die frisse vredeswind was, naast talloze betogingen, acties en bewustmakingscampagnes, de massale bijeenkomst van Woodstock 1969 (Three Days of peace, love and music). Mai 68 wordt gezien als begin van een decennium van maatschappijkritiek en revolutionaire ambities. Het ecologisch bewustzijn begon te kiemen en er kwam forse kritiek op de bouw van kerncentrales. Een protest, op 31 juli 1977, tegen de bouw van de superreactor 'Fenix' in Creys- Malville bracht 60.000 mensen samen. De Franse politie sorteert vakkundig de aankomende betogers naar drie afzonderlijke dorpen rond de 'site'. Onder bevel van specialist in repressie René Janin (hij had zijn strepen verdiend als prefect van Algiers tijdens opstanden voor de onafhankelijkheid) zorgen 5.000 CRS, parachutisten en oproerpolitie (allen gekleed in gevechtstenue zonder kentekens, en sommige als hippie) dat de drie afzonderlijke betogingen gedreven werden naar een natuurlijke trechter van het immense landschap rond de toekomstige superkernreactor. Zo stonden de achterste protestrijen geblokkeerd terwijl de eerste rijen werden gemolesteerd. Tijdens het horizontale afvuren van aanvalsgranaten verliest een CRS zijn hand. Veel betogers zijn zwaargewond en schoolmeester Vital Michalon wordt door een granaat getroffen in de borst. Vital sterft, vermoord door de politie. De peace and love idealen zijn voorbij, de loodjaren beginnen. (zie YOU TUBE "La Bataille de Malville)

Een ander dodelijk hoogtepunt was, 10 juli 1985, het opblazen, door de Franse geheime diensten, van de Rainbow Warrior, de boot van Greenpeace die het protest steunde tegen het testen van atoomexplosies in Frans- Polynesië.

Geruggesteund door de oliecrisis draait ondertussen de pro-nucleaire propaganda op volle toeren. Er gebeuren hier en daar accidenten in centrales (b.v. Sellafields) maar daar is zo weinig mogelijk gerucht aan gegeven. Toen plots in april 1986, boem, de nucleaire ramp in Tsjernobyl. De Belgische regering raadt ons aan om niet in zandbakken te spelen en geen groenten uit eigen tuin te eten. Het volk schrikt wakker uit de nucleaire droom om langzaam weer in te dutten. Groene partijen boeken mini- succesjes.

2-Flashback anno 2000.

De meeste media's hebben de rode loper ontrold voor Madame Lauvergeon, voorzitster van de nucleaire groep Areva. Op alle radio's en Teevees, in alle kranten is de dame bezig met het 'atoom te renoveren' en er een 'triomferende energie' van te maken. 'Op gans de wereld' moeten er honderden kernreactoren komen voor de simpele reden dat het 'proper' is. "Het nucleaire zal de planeet redden". Mooie filmpjes, foto's, tekeningen en blabla, maar het moet gefinancierd worden. Pech voor Areva, bijna geen enkele kapitaalgroep wenst miljarden te investeren in atoomcentrales. Niet vanwege de risico's en het radioactieve afval, zulke mensen hebben daar lak aan, er zal altijd staatsgeld zijn om de gebroken potten te vergoeden. Nee, hun probleem is dat het moeilijker wordt om kernreactoren te bouwen. De studies voorspellen een kostelijker, lees niet rendabele, elektriciteitsproductie. Areva kan een centrale aan Finland voor 3 miljard verkwanselen en twee voor de prijs van één aan China voor 3,66 miljard In de U.S.A. waren er tientallen 'chantiers' aangekondigd maar alleen twee ervan, in Georgia, werden begonnen. Madame Lauvergnon start met een nieuwe ruïneuze 'communicatieve' campagne genaamd "Het epos van energie". In **2011**, stoppen de 'informatieve boodschappen van algemeen nut' over kerncentrales in catastrofe en dat is het juiste woord. Patatrak, er is een serieus probleem in Japan: **Fukushima**. Velen worden terug wakker geschud en pleitten voor de sluiting van alle kerncentrales. De nucleaire droom bleek een nachtmerrie te zijn.

3- Tien jaar later: het nucleaire kreng wordt terug gereanimeerd.

De genocidaire invasie van Oekraïne door het leger van psychopaat Poetin doet de energieprijzen de pan uit swingen. Sommige politiekers hebben onmiddellijk een oplossing: de gesloten oude kerncentrales heropenen en zelfs nieuwe bouwen. Hun demagogische stelling luidt: *"zonder gaat het licht uit en met is de opwarming van de aarde gestopt"*. Win-win op alle fronten dus, althans volgens deze suïcidaire nucleofielen die alleen maar hun rekenmachine kennen en negeren wat niet past in hun kortzichtige penningmeesterlogica.

Dat het nucleaire weinig of geen CO2 veroorzaakt is gewoon boerenbedrog. De bouw van zulke megastructuren zorgen voor een gigantische CO2 uitstoot alleen al door het maken van staal en beton die daarvoor nodig is. En tijdens het afkoelen van een atoomreactor gaat twee derde van de opgewekte warmte over in de nabije atmosfeer, waterloop of zee.

Een nieuwe kerncentrale bouwen kost miljarden en als alles goed gaat duurt dat minimum 15 jaar. De nieuwe centrale in Flamanville ging in 4 jaar tijd gebouwd worden en in gebruik zijn in 2012. Het heeft al 11 jaar vertraging en het einde van de problemen is nog niet in zicht. Er zijn constant nieuwe ernstige gebreken ontdekt en de voltooiing, als ze er ooit is, zal nog jaren op zich laten wachten. De financiële kater die is er al.

Wat 'atoom aanbidders' ook vergeten is dat het nodige uranium voor het functioneren van een reactor vooral uit o.a. Niger, Oezbekistan en Kazachstan komt en de handel ervan onder controle is van de Russische financiële gigant 'Rosatom'. Het wordt aan Europa geleverd met Russische boten via de havens van Duinkerke en Cherbourg.

De realiteit is ook dat reactoren een vervaldatum hebben. Sommige zijn al zover en vertonen scheurtjes. Het kost miljoenen, en veel tijd, om ze op te kalefateren, als dat al mogelijk is. In kernenergieland Frankrijk liggen 24 van de 52 centrales voorlopig, of zelf definitief, stil wegens mankementen. Frankrijk heeft af en roe tekorten aan elektriciteit. De superreactor van Malville is al ontmanteld omdat hij meer stillag dan draaide en te gevaarlijk was. (zie YOU TUBE: Superphénix: Le dernier souffle)

4-De nucleaire energie op wereldvlak.

Het nucleaire is goed voor 2% van het wereldverbruik aan energie.(*)Er zijn op de wereld 400 kerncentrales in dienst waarvan de meerderheid hun houdbaarheidsdatum naderen of zelfs overschrijden. In de komende 20 jaar zullen er een150tal definitief sluiten, de rest volgt niet veel later. Er zijn op de planeet 50 nieuwe centrales in constructie (de meeste in China) die, als ze ooit in dienst geraken, de vrije val van de kernenergie business alleen maar een beetje zullen afremmen. Door lobbyen van industriële groepen, forse campagnes in de media en politieke druk van nucleofiele partijen zullen er misschien nog enkele nieuwe centrales ergens gebouwd worden maar dit zal geen nieuw leven inblazen in de wereldwijde ondergang van het nucleaire. Eerder zal het uitdraaien op een industrieel en financieel fiasco voor de overheden. Het belooft eens te meer tientallen miljarden te kosten. Faraonische sommen die hadden kunnen dienen voor **collectieve energieoplossingen** die ten goede komen aan gans de samenleving.

Om hun krankzinnige radioactieve ideologie te motiveren, rest voor de atomisten allen nog hun geloof in miraculeuze technologieën. Het radioactieve afvalprobleem b.v. gaat men oplossen door kernfusie. Op school in de jaren zestig van de vorige eeuw hoorde ik al dat "wetenschappelijke technologen, als oplossing voor het neveneffect van kernafval, de kernfusie aan het concretiseren

waren". Ik wacht nog altijd. Volgens eminente onafhankelijke natuurkundigen is kernfusie een theoretische utopie die het nadeel heeft dat ze het altijd zal blijven.

5-De aanslag van radioactieve straling op het leven.
Over militaire kernenergie kunnen wij kort zijn **Hiroshima, Nagasaki**.

Radioactief afval is verwerkt in de koppen van obussen om door pantsers te boren en ruim gebruikt geweest in o.a. Irak en Syrië. https://www.Mediapart.fr

Ik denk dat niemand er moet van overtuigd worden dat de impact van kernenergie ziekmakend, genetisch schadelijk en dodelijk is.
Iedere atoomsplitsing zorgt voor radioactiviteit die wereldwijd verspreid wordt door winden op hoge hoogte (jet streams). Het instituut voor nucleaire veiligheid publiceert karten met de baan rond de aarde van de radioactieve wolken afkomstig uit kernsplitsing (industriële, militaire, ongelukken). In Antarctische ijsboringen kan men de sporen zien van de tientallen atmosferische ontploffingen van 1945 tot nu.
https://www.irsn.fr

Het stockeren van kernafval, zoals gepland in Bure (Frankrijk), is een bedreiging voor al de generaties van de komende duizenden jaren. Als men weet dat het tienduizenden jaren duurt voor radioactieve afval geneutraliseerd is, maar dat de verpakking van dit afval het eeuwig leven niet kent, dan is het pertinent om van een krankzinnige erfenis te spreken. https://bureburebure.info/events

8-De nucleaire industrie is een amorele bedreiging voor alles dat leeft.
Het leven op deze planeet is kunnen ontstaan toen de voorwaarden verzameld waren en de desintegratiekracht van de atomen voldoende laag was. Sinds het begin van het industrieel tijdperk zijn water, lucht, gronden en oceanen in stijgende lijn vervuild en vergiftigd geraakt. Een onomkeerbare opeenhoping van radioactiviteit eraan toevoegen is een proces versnellen van 'terug naar voor er leven op aarde was'. **In essentie is kunstmatige kernsplitsing een daad van grootschalig terrorisme; een alles overtreffende aanslag op het levensprincipe.**

* www.passerelle.ouvaton.org * https://coordstopcigeo.noblogs.org/ * *Electrons pièges à cons – Le monde libertaire n°1849 * *mcca-ain.org*
(*)Stephane lHomme : Nucléaire et électrification générale : l'impasse.

* * *

HUMANISTISCH VERBOND

Vrijzinnig Centrum Mozaïek
Overleiestraat 15a
8500 Kortrijk

VICHTE Namiddaguitstap

VRIJDAG 07/07/2023

Op 7 juli gaan we met het Humanistisch Verbond op stap. We gaan de Heerlijkheid Vichte verkennen. Youri Devlaminck neemt ons op sleeptouw doorheen zijn omgeving.

We bezoeken de brouwerij Verhaeghe onder leiding van een gids, Pol Ostyn. Hij legt ons het brouwproces uit. En uiteraard kunnen we dan genieten van hun noeste werk.

Nadien trekt Youri met ons door Vichte. We lopen langs het Beukenhof, de Vlindertuin, de Kerkdreef, de Oude Kerk en het Domein Oud kasteel. Zo krijgen we een beeld van deze stad, niet zo ver van bij ons.

Dit alles voor de prijs van 10.00 €. Inschrijven via hv.kortrijk@proximus.be of 0486/312897. Vermeld graag hoeveel personen en of je wilt mee carpoolen.

We sluiten dan af in de lokale horeca met een drankje.

Praktisch:
- We spreken af om 13.50 u in de Beukenhofstraat 110 te Vichte. (aan het station).

- We kunnen zorgen voor carpooling. Afspraak is dan om 13.30 u in Mozaïek. Geef een seintje 0486/312.897

- Treinen zijn er frequent naar Vichte. (om 13.53 u in Kortrijk, aankomst 14.04 u.)

Lezers schrijven

Over de muur gekeken en niet veel nieuws gezien.

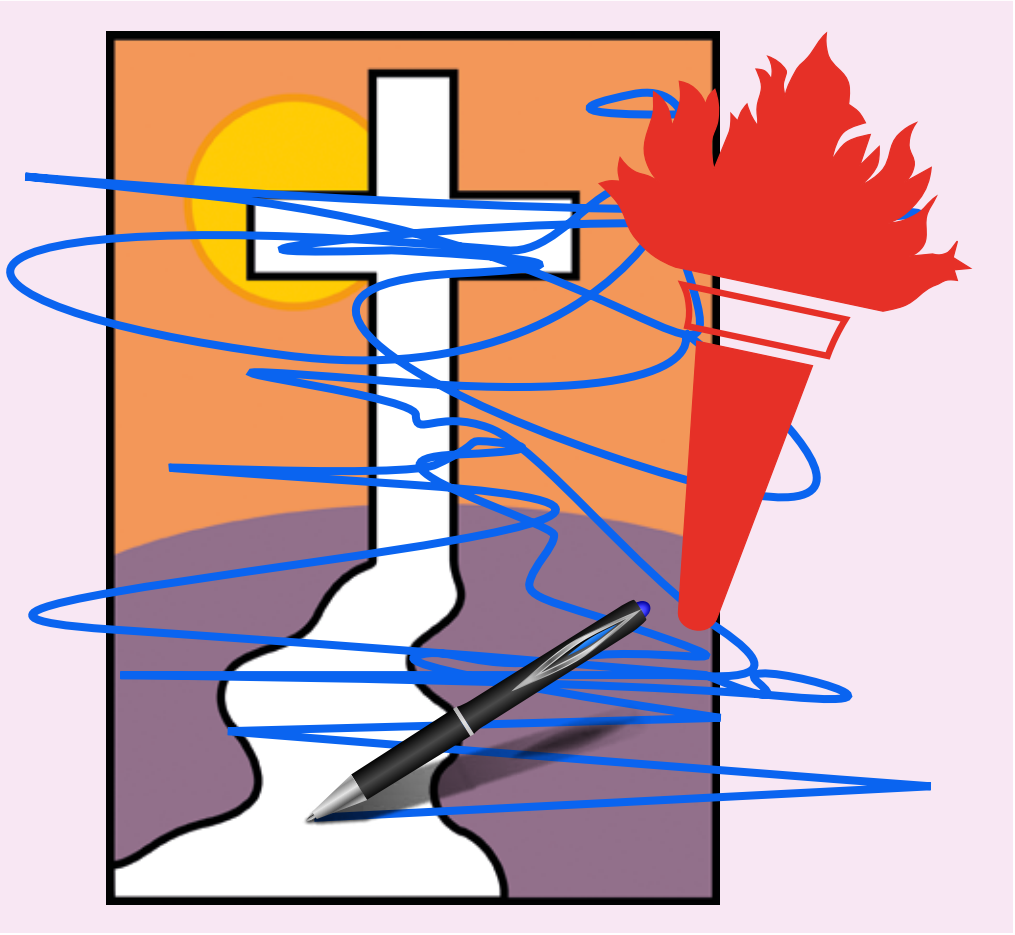

In Zoeklicht van mei/juni 2023 verscheen een vraaggesprek met de Deken van Kortrijk onder de titel 'Vrijzinnigen kijken over de muur.'
De kerkelijke gezagdrager is ongetwijfeld een rechtschapen en verstandig man van wie zijn overtuigingen respect verdienen, net zoals zijn geloofsgenoten die hun levenshouding inspireren op de leer van het evangelie.
Het staat de redactie van Zoeklicht natuurlijk vrij om in haar tijdschrift de geestelijke leider een podium te bieden, maar wat hij uiteindelijk vertelt is wat we konden verwachten. Behendig slaagt hij erin om bijvoorbeeld te stellen dat de focus van de katholieke Kerk op God gericht is (sic) om onmiddellijk daarna te beweren dat zijn geloof een humanistisch geloof is waar de mens **voorop** staat. Ik merk hier toch een zweem van recuperatie op.
We kunnen niet ontkennen dat het geloof voor sommigen een houvast, een troost in moeilijke momenten en een zin in het leven kan bieden.
Deze zingeving is echter in dit geval gebaseerd op de belofte, mits het in acht nemen van bepaalde regels, op een eeuwig leven in het hiernamaals.
Wie echter niet voor (het leven later in) de hemel kiest, kiest voor (het leven nu op) de aarde.
De ongelovige ontkent het bestaan van een (denkbeeldige) god om het ware wezen van de mens te verkennen. Hij of zij kan niet terugvallen op de verklaring dat een of ander mythisch opperwezen (met een bepaalde bedoeling?) op de knop zou hebben geduwd om de oerknal in gang te zetten. Men is gedoemd om zich te richten op de zin – **niet van, maar – in** het leven. De zin hoeft niet gezocht (want die is er niet) maar bedacht te worden. Dit was ook de boodschap van het boek De Zingever van Jaap Kruithof, een inleiding tot de studie van de mens als betekenend en agerend wezen. De mens als zingevend wezen wordt duidelijk dat er ons geen transcendente zin door het Zijn wordt **gegeven**, maar dat het de mens zelf is die de zin verleent. Hij of zij kiest en dat is zijn/haar vrijheid, maar men is ook verantwoordelijk voor die keuze, want bij elke keuze zijn er consequenties verbonden voor de wereld, mens en maatschappij. (Sartre zei: we zijn gedoemd om te kiezen.) De keuze kan dus finaal alleen humanistisch zijn.
Om tot inzicht en betrouwbare kennis over het leven en de wereld te komen gebruikt de vrijzinnige humanist de empirische wetenschappelijke methode.
In een interview in Knack (nr, 18 van 3 mei 2023) stelt de zeer christelijk geïnspireerde cultuurfilosoof Herman De Dijn, professor in de geschiedenis van de wijsbegeerte (KU Leuven), dat de tegenstelling tussen godsdienst en wetenschap pure framing is van verlichte atheïsten. Voor hem – zo begrijp ik het toch – komt het er eigenlijk op neer dat beide totaal los van elkaar staan en niets op elkaars terrein te zoeken hebben, wat klopt. Maar dan moet de professor mij eens uitleggen waarom zijn Kerk al eeuwen wetenschappelijke evoluties als bedreigend ervaart, ondermijnt en soms bestrijdt. nieuwe wetenschappelijk inzichten veroordeelt (Galileo Galilei) en het lezen van bepaalde wetenschappelijke lectuur verbiedt (Index librorum prohibitorum).
De eerste regel van de Bergrede van Jezus luidt: Zalig de armen van geest want hun behoort het rijk der hemelen (Mattheüs 5/8). Nietzche vond, trouwens niet volledig ten onrechte, dat deze uitspraak voor de Kerk een middel was om de massa dom, gehoorzaam en onderdanig te houden.
Mogen we hieruit besluiten dat zij, die niet 'arm van geest' zijn, niet tot het rijk der hemelen zullen behoren omdat ze er intussen achter kwamen dat dit rijk wellicht niet bestaat?

* * *

De dag zonder gisteren

Het ontstaan van het heelal staat wellicht bij menig lezer bekend als “de oerknal” of “big bang”. Godsdiensten van allerlei slag beschrijven die oorsprong van de kosmos als een scheppingsverhaal, een creatie door een onbewogen beweger of een vingerknip van God. Anderen verwerpen dan weer de idee van een genesis en houden het bij een heelal dat eeuwig bestaat met absoluut heersende fysische wetten - een heelal ontworpen naar het concept van een bouwmeester van het heelal. In de volgende paragrafen beschrijven we hoe de wetenschap vandaag de dag die kosmosgenese benadert.

Het oer-atoom

In 1927 voorspelde de geniale Belgische priester-astronoom, George Lemaître, dat de ruimte uitdijt. Zijn vermoeden stoelde op het feit dat bepaalde sterrenstelsels van ons af bewogen. Hij redeneerde verder en stelde dat als de ruimte uitdijt, ze ooit vanuit een punt of een oorsprong vertrokken moest zijn geweest. Hij noemde die oorsprong “l’atome primitif”, het oeratoom. Later noemde hij die gebeurtenis poëtisch “de dag zonder gisteren” omdat dan zowel de ruimte als de tijd geboren werden. Voor die gebeurtenis bestond de ruimte-tijd niet en dus kon er geen “gisteren” zijn geweest. In 1931 verschenen zijn bevindingen in het wetenschappelijke tijdschrift Nature “The Beginning of the World from the Point of View of Quantum Theory”. Albert Einstein vond dat idee toen “abominabel”, klinkklare onzin. Dat vooroordeel van Einstein werd natuurlijk ingegeven door de vrees dat de priester-astronoom de vingerknip van God in de fysica had willen invoeren. Lemaître ontkende tevergeefs met klem dat hij religie met de natuurkunde wilde mengen. God en fysica stonden volgens hem los van elkaar, maar hij hield, als priester, wel vol dat er een god was die verborgen bleef (Deus Absconditus).

De oer-knal

Einstein en vele andere fysici bleven lang de hypothese van een eeuwig bestaand heelal aanhouden. Men stelde dat een uitdijend heelal zou vereisen dat er voortdurend materie “geschapen” moest worden en dat ging tegen de toenmalige wetenschappelijke inzichten in. De astronoom Fred Hoyle refereerde smalend naar de stelling van George Lemaître als de “Big Bang”, de oerknal, de grote ontploffing. Een doelbewust gekozen foutieve benaming, want bij de oorsprong van het heelal was er natuurlijk geen lucht en kon er bijgevolg niets knallen. Het duurde tot de jaren zestig

vooraleer het idee van George Lemaître algemeen aanvaard begon te worden. Einstein noemde zijn vroegere vooringenomenheid als zijn grootste vergissing ooit. Helaas blijft de zeer foutieve naam “oerknal” verder gebruikt worden. Een uitdeining is compleet iets anders dan een explosie. Een ontploffing doet zich op een specifieke plaats voor en vindt op een specifiek tijdstip plaats en zou veronderstellen dat het heelal een centrum en een rand zou hebben, hetgeen geen van beiden strookt met de huidige inzichten. We gaan daar verder dieper op in.

Kwantummechanica

George Lemaître bekeek het ontstaan van de wereld met de ogen van de kwantumfysica: “... from the Point of View of Quantum Theory”. Dat was eigenlijk al revolutionair omdat dat soort natuurkunde toen nog een heel jonge wetenschap was. De kwantumfysica probeert het gedrag van de elementaire bouwstenen van de wereld, zoals elektronen en andere elementaire “deeltjes”, te beschrijven. Het valt buiten het bestek van dit artikel om dieper op de kwantumtheorie in te gaan. We kunnen wel meegeven dat natuur- en wiskundigen er in geslaagd zijn om wiskundige vergelijkingen op te stellen waarmee men heel precies de werkelijkheid kan berekenen, maar dat anderzijds niemand die wetten begrijpt. De Britse natuur- en wiskundige Roger Penrose (Winnaar van de Nobelprijs in 2020) spreekt daarom van kwantummagie en kwantummysterie. De “deeltjes” zijn eigenlijk geen deeltjes of partikels, maar we noemen ze deeltjes omdat hun werkelijke aard ons bevattingsvermogen te boven gaat. Onbegrijpelijk inderdaad; soms manifesteren elektronen zich als “deeltjes” soms als golven. De kwantummechanica beschrijft wel wat de werkelijkheid doet, maar niemand begrijpt wat ze is. Die formules leveren bovendien enkel een kans of een waarschijnlijkheid op dat een “deeltje” zich ergens bevindt. Zo vinden we nog in veel schoolboeken totaal foutieve afbeeldingen van elektronen, getekend als bolletjes die rond een atoomkern zouden draaien. Pas als een elektron zich laat zien in een meettoestel, kunnen we er eigenschappen van gaan bepalen. Wat het elektron juist is, weten we niet. Alle begrippen die we kennen in onze dagdagelijkse wereld, zoals tijd, ruimte en causaliteit, vervagen in de kwantumwereld. Om de wereld te kunnen “begrijpen”, moeten we gebruik maken van termen als “toeval” en “informatie”. Einstein kante zich tegen de gedachte dat de werkelijkheid op toeval zou berusten. “God dobbelt niet” stelde hij verontwaardigd vast, maar vandaag de dag is de wetenschap er zich van overtuigt dat de werkelijkheid op toeval berust. Met andere woorden, de kosmosgenese valt niet met onze alledaagse ervaringen te rijmen.

Evolutie

De evolutietheorie leert ons dat er geen ontwerp bestaat. De natuur kijkt niet vooruit. Het leven dat we kennen ontstond uit toevallige omstandigheden onder geldende wetmatigheden. De natuur kent geen plan om leven tot stand te brengen. Het ontstaan van leven is dus toeval en betekenisloos. Evolutiebioloog Stephen Jay Gould stelde: “Als we de geschiedenis van het leven konden terugspoelen en de band opnieuw afspelen, waren de soorten, de lichaamsopbouw en de fenotypen die zich ontwikkeld hadden totaal anders geweest”. De geschiedenis van de Aarde is rijk geïllustreerd met toevalstreffers: door de botsing met een asteroïde kreeg de Aarde een vrij grote maan; het draaien van die maan rond de Aarde zorgt voor een gyroscopisch effect zodat de planeet met een vrij stabiele baan rond de zon wentelt; de planeet Jupiter houdt met zijn sterk gravitatieveld veel rondvliegende brokstukken weg van de Aarde; de aanwezigheid van een beschermende dampkring, water en andere chemische elementen maakt de vorming van

koolstofverbindingen mogelijk; de zon is redelijk braaf met zijn zonne-activiteit; …. Het aanschouwen van die evolutie van het leven op Aarde levert ons gedachten op om de kosmosgenese als een evolutie te gaan beschouwen. Met andere woorden zijn al onze nu gekende wetten van de werkelijkheid geëvolueerd uit de baarmoeder van het begin zonder begin? We aanschouwen nu een toevallige wereld met toevallige wetmatigheden, die ooit anders zijn geweest. Dergelijke gedachte vloekt met de eerdere denkwijzen dat het heelal bestierd werd door onvoorwaardelijke platonische wetten. Henri Poincaré vroeg zich af: "Hoe komen zulke absolute wetten er toe om een tastbaar heelal te scheppen en te besturen?" Absolute (of dogmatische) natuurwetten overstijgen de wereld en leiden ons naar de metafysica en een mysterieus (bouw)plan. Generaties wetenschappers waren van mening dat als we de werkelijkheid genoeg zouden kennen, dat dan uit de wiskundige formules het mysterieuze bouwplan van de wereld zichtbaar zou komen liggen. De wazigheid van de kwantummechanica en het toeval van evolutie tonen aan dat die zoektocht naar de gouden graal van een bouwplan op een doodlopend spoor zal eindigen. Er is geen bouwplan, de natuur timmert willekeurig de wereld uit.

Niet niets

In 1958 kon men voor het eerst proefondervindelijk (het Casimir-effect) aantonen dat er in het vacuüm (het niets) "dingen" gebeurden. Het onzekerheidsprincipe van Heisenberg laat namelijk kwantumfluctuaties toe, waarbij "virtuele" deeltjesparen, zoals bv. een elektron en een positron, heel even kunnen ontstaan, waarna ze elkaar terug gaan vernietigen. Stephen Hawking stelde dat het heelal uit zo'n kwantumfluctuatie ontstond. In dergelijke kwantumfluctuatie zijn de ruimte en de tijd door Heisenbergs onzekerheidsprincipe nog eerder onbepaald. Door de onzekerheid over het bestaan van zowel ruimte als tijd, kan gesteld worden dat het heelal geen "begin" had. Meer zelfs, door het ontbreken van tijd en tijd, kan er ook niet over een oorzaak, het "primus movens" gesproken worden. Door toeval ontstond ruimte en tijd en naarmate de ruimte (negatieve energie) gevormd werd diende ook positieve energie (massa, energie) gevormd te worden. De totale energiebalans dient namelijk nul te zijn. Het heelal heeft geen centrum en geen rand. Je kan zich dat voorstellen door een punt op een bol te beschouwen. Het punt zal nooit een rand tegenkomen en door zijn één-dimensionaliteit heeft het geen zicht op een onder of boven, een centrum van de bol. Als de bol gaat uitzetten (opblazen of uitdeinen) komen alle bekende plaatsen op de bol verder uit elkaar te liggen. Na een bepaalde periode evolueerde het heelal naar een "geometrische" fase, een ruimte die met de vergelijkingen van Einstein beschreven kan worden. Ondertussen waren alle fysische wetten uitgekristalliseerd (bv. de massa van een proton, neutron, …) en kon stilaan licht door de ruimte bewegen. De kosmische achtergrondstraling ontstond naar berekeningen pas na 375.000 jaar.

Zingeving

De kosmosgenese leert ons dat de natuur noch een plan heeft noch een doel dient. Het universum is zelforganiserend. Het gaat zijn gang en we begrijpen daar nog maar weinig van. Zelfs het begrip "tijd" kunnen we nog altijd niet goed plaatsen. Nog minder wanneer de algemene relativiteitstheorie ons leert dat de tijd trager verloopt bij zware voorwerpen (zoals de zon) dan bij lichtere voorwerpen (zoals de Aarde). Tijd is aantoonbaar met de ruimte verbonden en zonder ruimte kan er geen tijd zijn. De uitspraak "de dag zonder gisteren" is met andere woorden geen vergezocht hersenspinsel. Er is leven omdat de omstandigheden en de wetmatigheden toevallig goed zaten. Er steekt geen ethiek in de kosmos, noch goedheid, noch kwaadheid, noch vrede, noch liefde. Het leven is zinloos en op kosmische schaal onbeduidend. Die existentiële pijn valt slechts te lenigen door binnen de mensheid zelf er een zin, een invulling aan te geven. Gelukkig maken we geen deel uit van een "plan". Dat zou pas het leven echt ondraaglijk maken.

* * *

Big Bang

Ooit was er noch een boven noch een onder
Noch een zij aan zij
Noch licht noch donker
Geen enkele vorm van wat dat ook
Noch sterren noch een planeet Mars
Of botsende protonen
Er was noch boven noch onder
Noch zij aan zij

En verder, om te onderstrepen,
Deze toestand van totaal ontbreken
Er was geen hier, er was geen daar
Omdat er geen ruimte was
En deze eindeloze leegte
Was niet te vatten als een plaats
En zonder tijd gingen minuten, uren en dagen niet voorbij

Van alle paradoxen die het gezond verstand tarten
Is dat het grootste
Dat tijdloze voorafgaand aan alle gebeurtenissen
Hoe zijn we uit het niets gekropen
Van onmetelijk klein naar onvoorstelbaar immens?

Maar voordat we de vraag van het begin loslaten
Adem diep en vang het verwonderen aan
Dat wiskunde een kunst wordt
Omdat we zo niet hoeven te begrijpen
Dat er een tijd was
Met noch een boven noch een onder
Noch een zij aan zij

Bewerkt gedicht Big Bang van Reina del Cid
door Bernard De Cock

Vrijzinnig Centrum Mozaïek Kortrijk
Overleiestraat 15a
8500 Kortrijk

Ons plantjesteam zoekt versterking

15, 16 EN 17 SEPTEMBER

Ben jij een geboren verkoper? Wil je een verschil maken voor mensen met kanker? Heb je nog een lege agenda op 15, 16 of 17 september? En zin om samen een leuke tijd te beleven? Dan heeft Kom op tegen Kanker jou nodig!

Plantjesteam Kortrijk zoekt versterking om azalea's verkopen tijdens het jaarlijkse Plantjesweekend. De opbrengst gaat naar betere zorg voor mensen met kanker en hun naasten. Je kiest zelf hoe klein of groot je het aanpakt en kunt bij elke stap rekenen op het ervaren team. Meld je nu aan bij het plantjesteam Kortrijk via kotk@vcmozaiek.be of 056 371615.

Tijdens een info- en planningsvergadering op woensdagavond 23 augustus verneem je alles over onze aanpak om er opnieuw een daverend succes van te maken.

Afspraak in het Mozaïekcafé om 19 uur (Overleiestraat 15a, Kortrijk).

zoeklicht

onafhankelijk vrijzinnig tijdschrift
juli - augustus 2023
tweemaandelijks tijdschrift jaargang 48 nr.4

Anzegem | Avelgem | Deerlijk | Harelbeke | Kortrijk | Kuurne | Lendelede | Menen | Spiere-Helkijn | Waregem | Wervik | Wevelgem | Zwevegem